

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie z odwołania I. F.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 4 marca 2022 r.
w przedmiocie umorzenia postępowania w sprawie z odwołania od podziału
czynności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 9 listopada 2022 r.,

odrzuca odwołanie.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Sądu Okręgowego w K. z 14 stycznia 2022 r.
nastąpiła zmiana podziału czynności sędzi Sądu Okręgowego w K. – I. F. (dalej
również: „Skarżąca”).

Na powyższe zarządzenie Skarżąca wniosła odwołanie do Krajowej Rady
Sądownictwa. Uchwałą nr [...] z 4 marca 2022 r. Krajowa Rada Sądownictwa na
podstawie art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa
(dalej: „u.KRS”) w zw. z art. 22a § 5 i § 6 ustawy Prawo o ustroju sądów
powszechnych (dalej: „p.u.s.p.”) umorzyła postępowanie w sprawie z odwołania od
podziału czynności, ustalając, iż zostało ono wniesione po terminie.
W uzasadnieniu uchwały wskazano, że Skarżąca wniosła odwołanie 7 lutego
2022 r., podczas gdy sędziowie [...] Wydziału Cywilnego o wprowadzeniu
specjalizacji zostali powiadomieni 14 stycznia 2022 r. za pomocą służbowej poczty

elektronicznej. W tym stanie rzeczy nastąpił upływ siedmiodniowego terminu do złożenia środka odwoławczego.

Pismem z 9 czerwca 2022 r. od wskazanej uchwały Skarżąca wniosła do Sądu Najwyższego odwołanie, zaskarżając ją w całości.

Zaskarżonej uchwale Skarżąca zarzuciła naruszenie:

1. art. 22a § 5 p.u.s.p. poprzez przyjęcie, iż siedmiodniowy termin przysługujący sędziemu, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, do wniesienia odwołania do Krajowej Rady Sądownictwa biegnie od dnia wysłania drogą mailową wiadomości wraz z załączonym projektem podziału czynności nie zaś od dnia doręczenia mi do rąk własnych, w formie pisemnej, dokumentu noszącego tytuł: Podział czynności oraz sposobu uczestniczenia w przydziale spraw w Sądzie Okręgowym w K., co nastąpiło za potwierdzeniem przeze mnie odbioru ww. dokumentu w obecności Kierownika Sekretariatu w dniu 1 lutego 2022 r., co w konsekwencji doprowadziło do podjęcia, z naruszeniem przepisów, skarżonej uchwały oraz pozbawiło odwołującą prawa do należytego, merytorycznego rozpoznania terminowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami wniesionego odwołania;

2. art. 22a § 5 p.u.s.p. w zw. z 55 ust. 2 regulaminu urzędowania sądów powszechnych w zw. z art. 41 u.KRS poprzez wadliwe utożsamienie czynności (przesłanego mailem, którym poinformowano sędziów o zamiarze wprowadzenia kwestionowanej przez odwołującą specjalizacji) z podziałem czynności, co doprowadziło do wadliwego przyjęcia, iż doszło do złożenia odwołania z przekroczeniem terminu (co jest niezgodne z rzeczywistym stanem faktycznym) oraz, że w sprawie zaistniały przesłanki do umorzenia postępowania przez Krajową Radę Sądownictwa;

3. art. 22a § 6 p.u.s.p. poprzez brak podjęcia merytorycznej uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa w przedmiocie uwzględnienia lub oddalenia prawidłowo złożonego odwołania;

4. art. 41 u.KRS, zgodnie z którym Krajowa Rada Sądownictwa umarza postępowanie, jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne lub niedopuszczalne, poprzez wydanie skarżonej uchwały w sytuacji, gdy żadna z przesłanek wymienionych w tymże przepisie nie została spełniona, w wyniku czego nie doszło

do rozpoznania prawidłowo złożonego odwołania przez Krajową Radę Sądownictwa;

5. przepisów prawa materialnego, tj. art. 2, art. 7 i art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji RP poprzez ich niezastosowanie, to jest zaniechanie przez Krajową Radę Sądownictwa rozpoznania prawidłowo złożonego odwołania, co narusza zasady demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, narusza ciążący na organach władzy publicznej obowiązek działania na podstawie i w granicach prawa oraz narusza zasadę równości wobec prawa i zakazu dyskryminacji;

6. naruszenie zasady *nemo iudex in causa sua* stanowiącej podstawowy i elementarny warunek bezstronności organu rozstrzygającego sprawę, poprzez brak rozpoznania zawartego w odwołaniu wniosku o wyłączenie z orzekania w przedmiotowej sprawie Prezesa Sądu Okręgowego w K., sędzi D.P., która ustaliła kwestionowany w odwołaniu podział czynności.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały w całości oraz przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania, z nakazaniem rozpoznania wniosku o wyłączenie od orzekania w przedmiotowej sprawie prezesa Sądu Okręgowego w K., sędzi D. P., która ustaliła kwestionowany w odwołaniu podział czynności.

W uzasadnieniu Skarżąca zakwestionowała podział czynności, który Jej zdaniem został ustanowiony z naruszeniem obowiązujących przepisów oraz doprowadził do nieusprawiedliwionego wyłączenia od rozpoznawania zażaleń poziomych i skarg na orzeczenie referendarzy, sędziów z najdłuższym stażem orzeczniczymi w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w K., oraz powierzenia tych obowiązków sędziom rejonowym delegowanym do orzekania w tymże Wydziale oraz sędziom, którzy mają najkrótszy staż orzeczniczy w Sądzie Okręgowym w K.. Osobom tym pozostawiono w zakresach czynności rozpoznawanie zażaleń poziomych i odebrano 10% udział w przydziale pozostałych wpływających spraw. Jak wskazała Skarżąca, dotychczas wszyscy sędziowie uczestniczyli w pełnym przydziale spraw rozpoznawanych w [...] Wydziale Cywilnym.

Skarżąca zaznaczyła także, że rozpoznawanie zażaleń nie stanowi w ogóle specjalizacji, o którym mowa w art. 22a p.u.s.p., a dokonana w kwestionowanym podziale „specjalizacja” grupy sędziów w istocie taką specjalizacją nie jest.

Dodatkowo, Skarżąca podniosła, że określenie Jej nowego zakresu obowiązków nie nastąpiło w projekcie podziału czynności (który stanowi wyłącznie sygnalizację zamiaru wprowadzenia specjalizacji i jest pierwszym z dwóch etapów), lecz dokonane zostało dokumentem zatytułowanym Podział czynności oraz sposobu uczestniczenia w przydziale spraw w Sądzie Okręgowym w K.. Przedmiotowy dokument, sporządzony został po zasięgnięciu opinii kolegium Sądu Okręgowego, co jest koniecznym wymogiem przewidzianym w art. 22a § 1 u.p.s.p. Wypis protokołu z posiedzenia kolegium, jakie miało miejsce w dniu 26 stycznia 2022 r. (a zatem po dacie podania do wiadomości projektu podziału) załączony został do doręzonego odwołującej podziału czynności w formie pisemnej, co nastąpiło w dniu 1 lutego 2022 r., za potwierdzeniem odbioru dokonany w obecności kierownika sekretariatu. Tym samym odwołanie od podziału czynności wniesione w dniu 7 lutego 2022 r. złożone zostało w ustawowym terminie i podlegać winno merytorycznemu rozpoznaniu.

Krajowa Rada Sądownictwa w odpowiedzi na odwołanie wniosła o jego odrzucenie jako niedopuszczalnego stosownie do art. 22a § 5 i § 6 p.u.s.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega odrzuceniu jako niedopuszczalne.

Skarżąca na podstawie na art. 44 ust. 1 u.KRS (Dz.U. 2021, poz. 268) wniosła odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z 4 marca 2022 r. w przedmiocie umorzenia postępowania w sprawie z odwołania od podziału czynności. Zgodnie z treścią powołanego przepisu (zdanie pierwsze), uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej.

Z kolei stosownie do art. 22a § 5 u.p.s.p. sędzia lub asesor sądowy, któremu zmieniono podział czynności w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków, w szczególności przeniesieniem do innego wydziału sądu,

może odwołać się do Krajowej Rady Sądownictwa w terminie siedmiu dni od dnia otrzymania nowego zakresu obowiązków. Odwołanie nie przysługuje w przypadku: 1) przeniesienia do wydziału, w którym rozpoznaje się sprawy z tego samego zakresu; 2) powierzenia obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów, a w szczególności odwołania przydziału do sekcji lub innej formy specjalizacji.

Zgodnie z art. 22a § 6 zdanie piąte u.p.s.p. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa odwołanie nie przysługuje.

Unormowanie zawarte w art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze u.KRS przewiduje możliwość odwołania się do Sądu Najwyższego, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Tymczasem art. 22a § 6 zdanie piąte p.u.s.p. jako odrębny przepis szczególny wyklucza stosowanie zasadniczej dyspozycji art. 44 ust. 1 u.KRS, zgodnie z regułą kolizyjną *lex specialis derogat legi generali*. Oznacza to, że w odniesieniu do decyzji prezesa sądu o zmianach w zakresie powierzenia sędziom obowiązków w tym samym wydziale sądu, nie przysługuje droga sądowa. Ustawa wyklucza zatem możliwość rozpoznania co do *meritum* odwołania Skarżącej od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z 4 marca 2022 r. Nie ma w tym kontekście potrzeby odnoszenia się do różnicy zdań w odniesieniu do tego, czy odwołanie Skarżącej zostało wniesione w terminie, czy też po jego upływie. Rozważania te byłyby zasadne jedynie wówczas, gdyby decyzje w tych sprawach były zaskarżalne.

Sąd Najwyższy nie dostrzega też konstytucyjnych racji, które mogłyby zasiać wątpliwość co do konstytucyjności przepisów ustawy przesadzających o niezaskarżalności decyzji prezesa sądu. W tej mierze całkowitą aktualność zachowuje konsekwentna linia orzecznicza Sądu Najwyższego, zgodnie z którą sprawa w przedmiocie zmiany zakresu czynności sędziego nie może być uznawana za sprawę w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w której musi być zagwarantowana droga sądowa (postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 września 2019 r., I NO 58/19; z 25 września 2019 r., I NO 42/19; z 9 stycznia 2020 r., I NO 181/19; z 15 stycznia 2020 r., I NO 174/19; z 27 maja 2020 r., I NO 186/19; z 9 czerwca 2020 r., I NO 173/19; z 1 lipca 2020, I NO 57/19; z 3 sierpnia 2020 r., I NO 80/20; z 8 grudnia 2020 r., I NO 76/20; z 11 maja 2022 r., I NKRS 133/21).

Powyższe znajduje odzwierciedlenie także w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, uznającego, że „sprawą” nie jest spór wewnątrz organu władzy publicznej, w tym sprawa ze stosunku nadrzędności i podporządkowania między organami państwowymi oraz sprawa ściśle związana z podległością służbową w relacji między przełożonymi i podwładnymi w organach państwowych (zob. wyroki TK: z 9 czerwca 1998 r., K 28/97; z 10 maja 2000 r., K 21/99; z 18 maja 2004 r., SK 38/03; z 30 października 2012 r., SK 20/11; z 6 listopada 2012 r., K 21/11; z 26 listopada 2019 r., P 9/18). Tym samym, art. 22a § 6 zdanie piąte p.u.s.p. nie narusza gwarancji konstytucyjnych wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Zmiana podziału czynności sędziego w sposób skutkujący zmianą zakresu jego obowiązków nie stanowi bowiem „sprawy” w rozumieniu tego przepisu Konstytucji RP. Prezesa sądów, w ramach przysługującego im na podstawie art. 37a u.p.s.p. nadzoru administracyjnego, muszą mieć pozostawione pewne minimum swobody decyzyjnej w sprawach związanych z codziennym zarządzaniem działalnością administracyjną sądów, do których należy ustalanie podziału czynności. Przepis art. 22a § 6 p.u.s.p. realizuje tym sposobem zasadę sprawności działania instytucji publicznych, a pośrednio – służy zagwarantowaniu każdemu obywatelowi prawa do sądu na mocy art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 sierpnia 2020 r., I NO 80/20).

Skarżąca sama zwraca uwagę, że odwołanie dotyczy decyzji prezesa sądu skutkującej wyłączeniem najbardziej doświadczonych sędziów od rozpoznania spraw o znikomym ciężarze gatunkowym, takich jak zażalenia poziome i skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Sprawy te nie stanowią typowych spraw odwoławczych, orzekanie w których mogłoby mieć znaczenie przy ocenie merytorycznych kwalifikacji sędziego w procedurach awansowych. Z punktu widzenia racjonalnego wykorzystania kadr uzasadnione jest natomiast przydzielanie najbardziej doświadczonym sędziom, w możliwie szerokim zakresie, spraw o największym ciężarze gatunkowym, nie zaś spraw bagatelnych. Dlatego trudno jest w tym wypadku traktować decyzję prezesa sądu jako skutkującą ograniczeniem praw sędziego. Sąd Najwyższy podkreśla, że w sprawie niniejszej nie chodziło ani o przeniesienie do innego sądu, ani też o przeniesienie do innego wydziału, ale chodziło o podział czynności sędziego w ramach tego samego

wydziału, który nie może mieć istotnych następstw dla życia i kariery sędziów ani wywoływać skutków analogicznych do tych, z którymi wiążą się kary dyscyplinarne.

Dlatego przepis art. 22a § 6 zdanie piąte p.u.s.p. wyłączając możliwość zaskarżenia decyzji o powierzeniu obowiązków w tym samym wydziale na zasadach obowiązujących pozostałych sędziów nie narusza art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (wyrok ETPC z 9 marca 2021 r. w sprawie *Bilgen* przeciwko Turcji, CE:ECHR:2021:0309JUD000157107, §§ 63, 96) ani też art. 47 i 48 Karty Praw Podstawowych UE.

Mając na uwadze powyższe, w szczególności zaś kategoryczne brzmienie art. 22a § 6 p.u.s.p. oraz brak podstaw do kwestionowania jego konstytucyjności, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS, orzekł jak w sentencji.

[as]